



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

§. 1. An Intellectus sit objectum materiale Logicæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

autem, sive quod prædicatur, aut forma operis, quæ intenditur, erit formale, v. g. conclusio Logicæ est: *Definitio debet constare genere proximo & differentiâ ultimâ.* Subiectum est definitio, sive operatio definiens; *ecce obiectum materiale!* Prædicatum est genus proximum & differentia ultima; *ecce formale obiectum, sive formam*, quam hæc operatio habere debet. Formale subdividitur in formale quod, & formale quo. Formale quod est illa ratio formalis propter quam potentia aliqua tendit in obiectum materiale. Formale quo est illa ratio formalis, sub qua potentia attingit obiectum materiale. v. g. Ratio formalis propter quam diligimus Deum tanquam obiectum materiale, est ejus bonitas. Ratio formalis sub qua est Amabilitas; nisi enim bonitas esset amabilis, eam non diligeremus. De obiecto materiali per distinctos §§. agemus hoc articulo. Quodnam sit obiectum formale; & an detur Obiectum attributionis in Logica, postea examinabimus.

§. I.

An Intellectus sit Obiectum materiale Logica?

Status questionis est: An intellectus, qui est causa efficiens, & subiectum physicum receptionis vel inhæssionis Logicæ, etiam sit ejus Obiectum materiale, h. e. per se operabile à Logica?

42. *Dico.* Intellectus non est obiectum materiale Logicæ. *Ratio.* Obiectum materiale scientiæ practicæ est, de quo tanquam opere

operabili ea tradit regulas; sed Logica nullas tradit regulas de intellectu tanquam opere operabili: nulla enim est assignabilis; Cùm omnes regulæ Logicæ tendant ad directionem trium mentis operationum. Ergo intellectus non est objectum materiale Logicæ. *Confir.* Nulla regula Logicæ dicit: Intellectus definiens debet cognoscere genus proximum & differentiam ultimam. Vel Intellectus syllogizans debet tres solum terminos adhibere &c. Sed dirigit opus intellectûs, & dicit: *Definitio debet constare genere proximo & differentiâ ultimâ. Syllogismus tres tantum terminos habere debet.*

43. *Obj.* Intellectus ab actibus Logicæ habet, quod dicatur rectè intelligens; ergo sic denominatur à Logica; ergo erit illius objectum materiale. *R. D. ant.* & hoc habet se per se ad finem intrinsecum Logicæ. *N.* habet se per accidens ad finem intrinsecum *C.* Nimirum Logica adhuc obtineret finem suum, etiamsi operatio intellectûs existeret v. g. in lapide, & non in intellectu; quia illa Operationis Logicæ receptio in intellectu fit merè naturaliter, citra ullum speciale artificium, aut regulæ directionem & tendentiam.

Inst. 1. Ipse intellectus dicitur rectus, sicut operatio ejus dicitur recta; ergo si operatio intellectûs est objectum materiale Logicæ, etiam intellectus tale erit. *R. N. τὸ sicut. Dispar.* est: quia intellectus dicitur rectus rectitudine activa, & ut causa: Operatio autem dicitur recta rectitudine passiva & ut opus operabile; id

quod necessariò requiritur ad objectum materiale.

Inst. 2. Illud dicitur rectum rectitudine passivâ, in quod introducitur objectum formale; sed in intellectum introducitur objectum formale; Ergo. *R. D. maj.* in quod ut objectum, & ut opus operabile à Logica, & immediatè introducitur objectum formale C. in quod ut subjectum, vel causam, & mediatè tantum introducitur N.

Inst. 3. Intellectus dirigitur immediatè à Logica; ergo erit illius objectum immediatum. *R. D. Ant.* dirigitur ut quod, & ut causa C. ut quod, & ut opus operabile N. sic nequidem mediatè dirigitur à Logica; Cùm finis Logicæ non sit, intellectum dirigere, sed tres mentis operationes; ut ex definitione Logicæ eruitur: Aliàs etiam manus, brachium artificis erit objectum artis; quod præter Giattinum nullus asserit.

Inst. 4. Corpus dicitur objectum artis medicæ, quia est sanabile. Ergo intellectus quoque erit objectum Logicæ, quia est ab ea dirigibilis. *R. N. C. Disp.* est: Corpus est sanabile ut quod, & sanitate passivâ. Intellectus autem est dirigibilis ut quo & rectitudine activâ.

Inst. 5. Logica præscribit intellectui regulas; Ergo est illius objectum. *R. 1. Retorqueo argumentum:* Ars statuaria præscribit statuario regulas; Ergo hic erit ejus materiale objectum. *R. 2. D. ant.* præscribit intellectui regulas, tanquàm causæ efficienti. C. tanquàm operi operabili. N.